

معماری اسلام

از منظر مبانی نظری، ارزش‌های معنوی و تحولات تاریخی

سرشناسه: اب. هیج، ۱۹۶۸ - م.

Spanić, Omer

عنوان و نام پدیدآور: معماری اسلامی: از منظر مبانی نظری، ارزش‌های معنوی و تحولات تاریخی / تألیف سپاهیج عمر؛ مترجمان میترا غفورین، علی دل‌زنده، سیدمصطفی زربادی؛ با تفریطی از عبدالحمید نقره‌کار؛ [برای] حوزه هنری مرکز معماری اسلامی... [و دیگران].

مشخصات نشر: قزوین: جهاد دانشگاهی، سازمان انتشارات، واحد قزوین، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۲۳۶ ص.: مصور.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۴۷-۰۴-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: عنوان اصلی: 2009, Islamic architecture: its philosophy, spiritual significance & social early developments.

یادداشت: [برای] حوزه هنری مرکز معماری اسلامی، مرکز تخصصی معماری، قطب علمی معماری اسلامی، انتشارات

جهاد دانشگاهی قزوین، جهاد دانشگاهی

یادداشت: کتابنامه

موضوع: معماری اسلامی

موضوع: Islamic architecture

موضوع: معماری اسلامی -- تاریخ

موضوع: Islamic architecture -- History

موضوع: هنر اسلامی

موضوع: Islamic art

شناسه افزوده: غفورین، میترا، ۱۳۵۰ -، مترجم

شناسه افزوده: دل‌زنده، علی، ۱۳۶۷ -، مترجم

شناسه افزوده: زربادی، سیدمصطفی، ۱۳۷۲ -، مترجم

شناسه افزوده: نقره‌کار، عبدالحمید، ۱۳۲۲ -

شناسه افزوده: جهاد دانشگاهی، سازمان انتشارات، واحد قزوین

شناسه افزوده: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، مرکز معماری اسلامی

رده بندی کنگره: NA۳۸۰

رده بندی دیویی: ۷۲۰/۹۱۷۶۷۱

شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۲۶۴۰۷

معماری اسلامی

از منظر مبانی نظری، ارزش‌های معنوی و تحولات تاریخی

تألیف:

اسپاهیج اوامر

مترجمان:

میترا غفورین

علی دل‌زنده

سیدمصطفی زربادی

با تفریطی از: مهندس عبدالحمید نقره‌کار

ویراستاری ترجمه (مرحله اول):

الهام سادات حسینی

بازخوانی و ویراستاری ترجمه (نهایی):

سازادادوند

ویراستاری نگارشی: فائزه احمدی

گرافیک و صفحه‌آرایی: مرضیه حمیدی زاده

نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

بهاء: ۷۵۰۰۰۰ ریال

انتشارات جهاد دانشگاهی واحد قزوین

کلیه حقوق محفوظ است

پیشگفتار مترجمان

یکی از عوامل سرگردانی معماری دوره‌ی معاصر، رویکردهای متکثر غرب در برخورد با معرفت‌شناسی^۱ معیارها و روش‌های انسانی می‌باشد. که اغلب منی در دنیای اسلام موجب تردید و عدم باز تعریف بنیان‌های فکری گردیده است. در حالی که بنیه رایج از برای ثابت و تقویت قدرت تخیل، گزینش و تشخیص جوهره‌ی زندگی با معیارهای معرفت‌شناسانه ثابت و جهان شمول راهکاری است که از آن به عنوان حکمت یاد می‌شود. انجام هر مأموریت معماری در کار هنری خود انجام می‌دهد فهم حکیمانه انسانی و درک نیازها ظرفیت برای فضا (صناعت) است. براین اساس معماری را می‌توان شامل فهم حکمت و قدرت صناعت دانست. معمار هنرمند به دنبال حقیقت زندگی است. هدف کار او مجسمه‌سازی نیست بلکه ارائه مطلوب‌ترین شرایط برای زندگی انسان است. از همین نگاه، برای هر معمار شناسایی موجودیت انسان و ظرفیت‌های عالم ضروری می‌نماید. هم‌چنین در جوامع دینی این اعتقاد وجود دارد که انسان دارای یک صورت زمینی آشکار و یک سیرت الهی پنهان است که این دو بر یکدیگر منطبق و غیر قابل تفکیک‌اند. و در نگاهی عمیق‌تر، دو جنبه‌ی کالبدی و روحی یا ظاهری و باطنی می‌باشد. ساخت کالبدی وی بیش‌تر جنبه گیاهی و حیوانی انسان و ویژگی‌های کمی آن را در بر می‌گیرد در حالی که جایگاه انسانی چیزی بیش از کالبد و ظاهر است که ابتدا بلقوه بوده و به تدریج متجلی گردیده و بخش اصلی هویت و شخصیت نمودار می‌سازد.

۱- عموم دلایل سرگردانی در معرفت‌شناسی به تعریف انسان در شناخت‌شناسی غرب و تفاوت آن با مکتب اسلام، که ریشه آن نیز به طور کل به تقابل میان دین و دنیا است، بازمی‌گردد. به همین منظور در نسبت میان دین و دنیا می‌توان مکتب غرب را نماینده نگرش به دنیا و مکتب اسلام را نماینده نگرش به دین دانست. و از آن جا که در جهان حاضر تقابل میان این دو اندیشه مطرح است می‌توان در نسبت شناخت و معرفت‌شناسی و ارتقاء بحث به آن‌ها اشاره کرد.

این نوع نگاه در هویت‌سازی جهان هنر و معماری نیز وجود دارد که برگرفته از محتوا و کالبد، باطن و ظاهر می‌باشد. اثر هنری که دارای محتوا و کالبد هماهنگ یک هدف واحد را در برمی‌گیرند تا هدف‌نهایی محقق گردد. چنان چه تعریف درستی از محتوا و کالبد صورت نگیرد، ارزش‌های زودگذر جای هنارها و ارزش‌های اصیل فرهنگی را خواهد گرفت در نتیجه بحران‌های اجتماعی و رفتاری را در پی خواهد داشت. بنابراین تبیین معیارهای مشخص و واضح که ریشه در بستر فرهنگی جامعه و از همه مهم‌تر ارزش‌های ثابت و معرفت‌شناسانه و جهان شمول دارد، در تمام سطوح و کاربردهای زندگی مانع بحران‌ها خواهد بود.

حکمت اسلامی با تعریف صحیح و جامعی از فلسفه‌ی زندگی و تفکیک حوزه‌های انسان‌ساز به حکمت نظری و عملی و نیز تبیین مصادیق و راهکارهای مشخص علاوه بر هماهنگی میان دو حوزه، اصول حاکم بر هر حوزه را تفکیک نموده و در نزدیک کردن ارتباط میان محتوا و کالبد برای نیل به یک هدف متعال تلاش و تأکید دارد. لذا از منظر اسلامی، معماری مسلمانان همانند سایر وجوه حیات مادی و غیر مادی آن، باید دارای چارچوبی مشخص باشد که متضمن هویت اسلامی است و تبیینی مختلف آن را در عرصه‌های مختلف زندگی بشر ضروری می‌داند.

کتاب حاضر با تأکید بر مبانی شکل‌گیری معماری اسلامی تلاش می‌نماید تا مبانی نظری و بنیان‌های فکری و ارزش‌های معنوی حاکم بر معماری اسلامی را به روشنی بیان و تشریح نموده و برخی مصادیق را در این زمینه ارائه کند.

فهرست

یش درآمد

فصل اول: مسیر شناخت معماری اسلامی

مقدمه

معنای معماری اسلامی

معماری اسلام به عنوان یک وسیله، نه یک هدف

دو نمونه: مساجد و خانه های اسلامی

خانه

مساجد

تمرین و آموزش معماری اسلامی در دنیای امروز

معماری اسلامی در برابر معماری مسلمانان

کاخ قصیر عمره مصداق یک نمونه بارز

فصل دوم: مبنای نظری معماری اسلامی

مقدمه

توحید (یگانگی خداوند)

جانشینی انسان بر روی زمین

رابطه میان انسان و محیط اطراف

محیط اطراف در خدمت خداوند

مفهوم جانشینی انسان بر روی زمین در معماری

کمال (احسان)

مفهوم کمال (احسان) در معماری

مفهوم اسلام به عنوان مذهبی جهانی و غایی در معماری

فصل سوم: حضرت محمد (ص) و معماری اسلامی

مقدمه

اسلام و جامعه

۷۷	قرآن و احادیث پیامبر در قالب اساس و بنیاد معماری اسلامی
۸۰	اسلام و طبقه‌بندی فعالیت‌های سازندگی
۸۴	نگرش حضرت محمد(ص) به معماری
۸۶	برخی از احادیث اعتراض‌آمیز حضرت محمد(ص) نسبت به ساختمان‌سازی
۱۰۳	مسجد "جی"، مظهر مساعدت حضرت محمد(ص) نسبت به تکامل هویت معماری اسلامی
۱۲۳	نصاب چهارم: معماری اسلامی بعد از حضرت محمد(ص)
۱۲۳	مقدمه
۱۲۵	پیدایش معماری اسلامی و ظهور تمدن اسلامی
۱۳۸	اولین دوره حکومت عباسی
۱۴۶	معماری اسلامی و اسلامی - شیعی جامعه
۱۵۰	برقراری روابط دوستانه با غیرمسلمانان، به عنوان بخشی از اسلامی‌سازی جامعه
۱۵۴	«پیش‌درآمدی» بر معماری اسلامی
۱۸۰	اجتناب از انحراف در معماری
۱۸۵	پیروی از دین در مقابل ابداع در تمدن
۱۹۳	معماری مقبره‌ها
۱۹۶	القاء جنبه سیاسی به علم معماری
۲۰۱	کاربرد و قابلیت معماری اسلامی
۲۰۷	فصل پنجم: در مسیر احیای معماری اسلامی
۲۱۳	کتابشناسی